

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cismădiei 3.

Se prenumără și la poște și la librării.

În Bucuresci

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se inapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Sibiu, 5 Maiu st. v.

Judecând după enunțările făcute în coloanele oficiosului „Nemzet“, timp de două zile cercurile guvernamentale din Budapesta au fost preocupate de relațiile dintre noi Români din țera coroanei ungare și frații noștri de preste Carpați.

În edițiunea de seară a numărului dela 14 Maiu, „Nemzet“ caracterizează prin câteva trăsături de condeiu uneltirile puse la cale de Rusia spre a-i amăgi pe Români, ca să-i momească în mrejele ei.

În edițiunea de dimineață dela 3/15 Maiu, — o curioasă coincidență, — li se dă în coloanele aceluiași țiar Românilor un fel de atestat de înțelepciune.

„Le Nord“, știut de toată lumea ca organ al cercurilor diplomatice rusești, a publicat nu de mult o corespondență datată din Petersburg, în care se susține, între altele, că actualii consilieri „junimiști“ ai regelui Carol I. prin să-i unimească pe Români, ca să-i copleșă în mrejele ei.

În edițiunea de dimineață dela 3/15 Maiu, — o curioasă coincidență, — li se dă în coloanele aceluiași țiar Românilor un fel de atestat de înțelepciune.

„Le Nord“, știut de toată lumea ca organ al cercurilor diplomatice rusești, a publicat nu de mult o corespondență datată din Petersburg, în care se susține, între altele, că actualii consilieri „junimiști“ ai regelui Carol I. prin să-i unimească pe Români, ca să-i copleșă în mrejele ei.

„Nemzet“ neagă existența unui asemenea plan. Nu există nici în Ungaria, nici în Austria, nici mai ales în România nici un om de stat accesibil pentru asemenea idei excentrice. Planul acesta a fost născocit numai spre a face printre Români propagandă în favorul pretendentului Cuza, care se pretinde fiu al lui Alexandru-Vodă Cuza și nu este decât o uneltă rusească.

Dovadă este, că acest pretendent a enunțat într-o scrisoare adresată dlui Mihail Cogălniceanu, că „numai amicii Rusiei o va ajuta pe România să realizeze idealul ei național, adică domnirea elementului român pe ambele cline ale Carpaților“.

„Nemzet“ admite numai, că se cultivă printre Români atât în România, cât și aici la noi aspirațiunile, de care vrea să profite noul pretendent la tronul României, apoi încheie cu cuvintele: „aceste aspirațiuni

afță neînțelegerile și provoacă eventual conflicte între două state vecine, a cărora identitatea de interese și desfițurarea relațiilor dintre ele și de politică externă din țara în țară tot mai lămurit o dovedesc“.

E mult adevăr în toate aceste, dar și multă rătăcire.

Noi nu știm, cum oamenii de stat ai României și îndeosebi actualii consilieri ai regelui Carol I. vor fi judecând în internul conștiinței lor; nu ne aducem însă aminte să fi aflat, că vreunul dintre ei s'a încumetat vre-odată a emite, fie chiar și numai în formă mai discretă, nisece idei ca cele denunțate de corespondentul din Petersburg al țiarului „Le Nord“.

Nu s'a încumetat nimeni, fiindcă ori-și-ce om, care îi cunoaște pe Români, știe că s'ar face urgisit în România, dacă ar emite asemenea idei.

Abia acum avem câteva zile sau făcut în coloanele unui țiar din Bucuresci, „La Liberté Roumaine“, câteva declarațiuni, care ar pute să fie luate drept un fel de confirmare, a celor țise de corespondentul rusec.

România are să-și apere independența față de ori-și-cine, — așa ni se spunea în coloanele țiarului bucurescan; — atunci însă, când ar vedea, că nu mai pot susține independența statului român, Români, ca să scape de peirea națională, cu care îi amenință Rusia, ar alerga cu toții sub ocrotirea Habsburgilor.

Chiar și aceasta e, pe cât îi cunoaștem noi pe Români, un adevăr, pe care numai foarte pușini dintre oamenii politici ai Românilor ar fi dispuși să-l admită.

Noi Români voim, mai presus de toate, să ne păstrăm, ori-și-unde am fi, românitatea, să trăim și să ne desvoltăm ca popor de rasa latină, pentru-că se putem împlini aici la hotarele lumii civilizate o misiune istorică, fiind păzitori ai ordinii și ai culturii apusene.

Statul român independent este cea mai sigură garanție pentru împlinirea acestor misiuni, fiindcă, în ciuda tuturor întiririlor făcute, de dușmanii neamului românesc, statul român independent este și va rămâne un centru de ordine și un focar de cultură europeană în mijlocul Orientului tulbure și accesibil pentru înrămurarea Cazacilor mongolizați. Și de

aceea, câtă vreme există statul român independent, putem și noi Români din țera coroanei ungare să ne păstrăm reputația de elemente de ordine și de cultură, fiindcă, ori-și-cât de amărâți am fi, nu ne temem că vom fi desnaționalizați.

Concetățenii noștri nu trebuie dar să se mire, nici să se tulbure, dacă inimile noastre se încăldesc, când e vorba de independența statului român, de bărbății, care au făcut independența aceasta și ostănesc pentru susținerea ei și de regele Carol I., care a făcut cu Români se un drum glorios și este nedespărțit de dinșii.

Noi, care îi cunoaștem pe frații noștri mai bine ca ori-și-cine și știm pe deplin lămurii asupra aspirațiilor poporului român, nu înțrăm prin simpatia noastră pentru vecinul stat și pentru suveranul lui în conflict cu datorile noastre către patrie și Tron, nu ne facem în internul conștiinței noastre nici o mustrire pentru viul interes, cu care urmărim desvoltarea politică, militară și culturală a statului român, fiindcă știm hotărât, că nici odată statul român nu va pute să devină un vecin primejdios pentru monarhia noastră și că regele Carol I. este un aliat sincer și credincios al Monarhului nostru, spre care privesc cu încredere și cu iubire toți Români, care pun conservarea națională mai presus de ori-și-ce.

Prințul Alexandru Cuza, fiul fericitului Alexandru Ioan I., care, prelângă toate scăderile lui, a fost un mare Român, poate să fie un tinăr generos, e însă prea tinăr, nu-și cunoaște din destul pe Români și nu-și-a dat încă seamă despre situațiunea, în care se află poporul român. Altfel n'ar vorbi și n'ar face așa, ca lumea să-l poată lua drept un pretendent rusec.

„Idealul național“ al Românilor nu este „domnirea elementului român pe ambele cline ale Carpaților“, ci libertatea de desvoltare a Românilor, ori-și-unde ar fi ei.

Și nu de „amiciu Rusiei“, ci de încrederea imperiului austro-ungar au Români trebuință, pentru-că se poată realiza acest „ideal național“.

Atunci, când la Viena și la Budapesta va fi pătruns convingerea, că acela, care-și slăbește pe Români, slăbește pe unul dintre elementele, pe care

sentimentul de conservare le leagă de imperiul habsburgic, atunci se va pune stavila tuturor pomirilor de a-i împedea pe Români în desvoltarea lor liberă și noi Români de pe această clină a Carpaților.

Câtă vreme însă noi știm aici în țera noastră tratați ca nisece străini, ca nisece dușmani, ca un popor cucerit, inimile ni se umplu de amărăciune, amărăciune întunecă vederea multora dintre noi și nu-și lasă să vadă pericolele mai mari, de care este amenințat neamul nostru, ear' dușmanii monarhiei acesteia, care sunt totodată și dușmanii noștri, profită și vor profita de amărăciunea noastră spre a-i amăgi pe cei venali.

Aceasta, — nu „aspirațiunile naționale“ ale Românilor, — este ceea-ce produce neînțelegerile și ar pute să provoace chiar și conflicte între două state vecinate, ale cărora interese sunt atât de identice.

Nu de aici din Ardeal se produc neînțelegerile și se provoacă conflictele, ci din Budapesta, unde oameni neocupăți de realizarea unei idei nerealizabile atât de mult au lucrat spre a produce neîncredere față cu Români.

Să înceteze lucrarea aceasta, și — cu puțină bună voință — înțelegerea, pe care Români atât de mult o doresc, se poate stabili în mod durabil, cum cer interesele comune tuturor celor amintiți despre meadă-noapte.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 5 Maiu st. v.

În cercurile bine informate din Viena situațiunea generală se privește încă de foarte nesigură. Prelângă indispozițiunea față cu Rusia se mai ivesce acum și o anumită nervositățe față cu Franca. Deosebitele împărțări ale țiarului „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ despre tractarea Germanilor din Franca o dovedesc aceasta; dar' se crede, că în cel mai apropiat timp vor urma și alte manifestațiuni mult mai accentuate în contra Franciei.

După-cum se știe, Anglia a rămas înderțul marilor state europene sub raportul militar. Ea a început acum să se teamă chiar, că nu ar fi în stare să respingă o invasiune. Anglia începe să vadă, că armata sa n'ar fi ca-

pabilă să se opună debarcării unor forțe dușmane, că porturile sale comerciale, arsenalurile principale și chiar capitala n'ar pute fi apărate de flota engleză. Asupra tuturor acestor împregiurări au atras deja atenția opiniei publice unii bărbați însemnați englezi. Sir Charles Dilke a prezentat odată un tablou din cele mai sombre despre organizarea militară a regatului. Comandantul suprem al trupelor britanice ducele de Cambridge a declarat înaintea unei comisiuni, că îi lipsesc 18.000 oameni cel puțin spre a pute apăra imperiul; lordul Wolseley, într'un discurs public, a deplâns lipsa de solitudine pentru armată a partidului politic ce-și dispută puterea. Aceste aprecieri pesimiste par a fi deschis ochii guvernului și presei. Secretarul de stat pentru războiu a depus acum în camera comunelor un proiect de lege militară. Dl Stanhope propune ca pe viitor guvernul să aibă dreptul de a mobiliza „în cas de pericol iminent sau de o ocaziune gravă“ nu numai rezerva armatei regulate și milițiile, ci și pe voluntari, și acel fel de gardă națională „yeomanry“, care până acum nu putea fi chemată sub drapel decât când regatul unit ar fi invadat. În cazul unui conflict, care ar pune în cestiune interesele vitale ale Angliei, aceasta ar pute îndată să dispună de 600.000 oameni. Aceasta nu e mult, dacă ținem cont de desvoltarea armatei moderne; aceasta nu e nici destul, dacă vom considera, că în starea actuală a marinei o flotă britanică ar avé să împlinească o sarcină negreșit mai presus de forțele sale. Dar' această lege nouă constituie un progres pentru Anglia; ea este o îndrumare spre un serviciu universal, fără care Anglia nu-și va pute păstra rangul de mare putere europeană și va trebui să se mărginească a se consacra exclusiv la îngrijirea intereselor sale materiale și coloniale.

Caveant consules.

Vremile de sub Sava Brancoviciu! — imi țicea într'una din țilele trecute un vechiu prieten al meu. Da, vremile de tristă aducere aminte de sub fericitul Sava Brancoviciu, țice și eu. Și da, va trebui să țice tot omul care cunoaște mai deaproape împregiurările, în care se află de un timp încoace mult cercata noastră biserică.

Cu toate aceste, o mare deosebire există între acum și între vremile de restrițe de sub Sava, și anume acea deosebire isbitoare, că, pe când metropolit Brancoviciu, — om plin de evlavie și cu frica lui Dumnezeu — lucra din răzputeri pentru fericirea bisericilor sale de cursele dușmane și de primejdia ce o amenința, pe atunci actualul metropolit spre nemângăierea și mahnirea fiilor sei sufle-

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Să întemeiăm o societate românească științifică.

(Urmare).

Au trecut 5 ani de când dl Pic în interesul istoriei noastre a făcut această propunere, însă până în ția de astăzi nu știu să se fi făcut ceva, nu s'a dat nici un semn de mișcare, nu-mi aduc aminte să fi cetit undeva, că s'ar fi adunat barem un hîrb în înțelesul propunerii dl Pic.

Asociațiunea transilvană, la care a crețut dl Pic, că s'ar pute aduna deocamdată obiectele recomandate de dînsul, încă nu a făcut nimica, deși dînsa ar fi chemată, ca în lipsă de alte societăți speciale, să se îngrijească ca să se facă și investigații științifice, este chemată chiar în sensul statutelor sale.

Dar' se fim drepti. Asociațiunea transilvană a încercat să realizeze și această parte din statutele sale. Mi-se pare la 1877 s'au întemeiat secțiunile științifice, care aveau misiunea specială de a se ocupa numai cu lucrări științifice precum și cu adunarea de tot felul de material pentru istorie, istoria naturală, geografie, limbă etc. Însă viața acestora, dureră, a fost efemeră. Unele au apus aproape în momentul constituirii, altele au

mai vegetat un an doi și apoi au murit, se vede, pentru totdeauna. Aceasta era altcum ușor de prevădit, dacă se cercetează modul cum s'au alcătuit.

Bagseamă, în credința, că fac un bun serviciu Asociațiunii prin aceea, că vor umple numărul normat prin regulamentul, s'au înscris mulți membri fără a fi conduși de seriozitatea recerută, fără a se fi ocupat în viața lor cu vre-o disciplină științifică aparținătoare respectivei secțiunii. Prin aceasta însă au făcut rău serviciu, pentru-că au făcut ca secțiunile să fie dela început necapace de a se desvolta.

Comitetul ar fi avut datorința, ca, vedînd impasul secțiunilor, să caute după cauze și să cercce mijloacele de îndreptare sau să reformeze și pe acestea să le recomande adunărilor generale spre primire. Însă comitetul nu-și-a mai bătut capul cu afacerile secțiunilor cu atât mai virtuos, căci în anii din urmă 'și-a-află ocupațiunea destul de grea prin întemeierea școalei de fete, care se vede, că absoarbe întreagă activitatea comitetului.

Astfel comitetul sînt moarte, mulți au și uitat de ele. O încredere de a se reformea secțiunile ar fi astăzi de prisos, după-ce aproape întreg capitalul Asociațiunii este angajat la școala de fete, prin urmare pentru secțiuni, asociațiunea nu s'ar afla în stare să mai dea mijloacele trebuincioase.

Din toate aceste puține expuse până aci rezultă atât de înverdat necesitatea, ca Români din Ungaria să întemeieze ei de ei o asociațiune curat științifică, o asociațiune, care să se ocupe numai:

1. Cu studiarea ținuturilor locuite de Români din punct de vedere geologic, arheologic, istoric, geografic, botanic, zoologic; numismatic și etnografic;

2. Cu adunarea de tot felul de documente, plante și tot felul de obiecte ce cad în ramii amintiți și arangiarea lor la un loc sub numele de muzeul asociațiunii;

3. Cu publicarea materialului adunat, a tuturor excursiunilor și a investigațiilor făcute din aceste discipline în un organ al ei în formă de analae sau de foaiă periodică.

Aceasta asociațiunea cu vreme ar astupa un gol mare în literatura noastră științifică, ar face ca cu vreme națiunea noastră să câștige în respect față de lumea mare și din punctul de vedere al studiilor științifice originale. Ar servi de centru deocamdată pentru toate disciplinele, în care s'ar aduna materialul, din care mai târziu o mână iscusită ne-ar face dintr-o neamului nostru basată pe dovezi ce nime să nu le poată combate; ne-ar face o floră românească, o faună, o geologie.

Toate aceste lucrări nime nu poate să ni le facă cu destul înseu, ca aceia, care trăesc neîntrerupt în aceste ținuturi, adică Ro-

mâni autochtoni, pentru-că numai dinșii pot să-și iee timpul trebuincios spre a le studia cu destulă profunditate, numai dinșii pot să controleze și să verifice cu scrupulositate toate rezultatele obținute.

Străinii doritori de a ne cunoaște solul nostru, flora noastră, fauna noastră, istoria noastră, s'ar vedé îndemnați a ne studia și limba, fără de care lucrările noastre științifice nu le pot fi accesibile. Au n'ar fi acesta un progres destul de îmbucurător.

Poate se va obiecționa. Bine, dar' noi nu avem specialiști în disciplinele amintite, dar' nu avem nici mijloacele trebuincioase dar' chiar prin întemeierea asociațiunii proiectate am ajunge să avem și specialiști și mijloace.

Bărbați, care să se ocupe cu unele din științele amintite nu vom avé mulți, dar' poate că în unele nu vom avé nici pentru-că nu am voit sau nu ne-am silit să-i avem. Să voim și-și vom avé. Nici alte popoare nu 'i-au avut, dar' cu timpul și-și-au făcut. Să facem și noi asemenea.

Oamenii de știință, bine este știut, nu se nasc ca poezii, ci se fac. Ca să se poată face trebuie să li se deschidă terenul, să li se dea ocaziunea. Terenurile se pot deschide sau pe calea catedrelor universitare, la care sînt chemați bărbații ce se însărcinează a se ocupa în întreagă viața lor numai cu respectiva

specialitate și cărora li se dau și mijloacele trebuincioase, — sau pe calea reuniunilor sau a asociațiunilor.

La ceea ce dîntăie noi Români din Ungaria nu putem reflecta, deci nu ne rămâne decât calea a 2-a, pe care cu încetul și cu stăruință putem deveni și în poziția de a avé bărbați de știință și și mijloacele trebuincioase.

Afară de alte școale medie avem 4 gimnasilor complete, cu un personal aproape la 6 profesori, care deși nu sînt specialiști în înțelesul strîns al cuvîntului, dar' sînt mulți dintre ei, care au pregătiri mai speciale pe terenurile amintite. Din numărul acestora barem anumiți percenti s'ar îndemna de a se ocupa cu mai mare interes cu una sau cu alta dintre specialitățile amintite, dacă ar sci că poate să capete și ajutoarele trebuincioase și dacă ar vedé, că rezultatele investigațiilor lor științifice nu au prospectul de a muceți prin cele pulpături fără nici un folos. Și chiar dacă nu s'ar afla astăzi s'ar face din generațiunile mai tinere și preste 5—10 ani tot am ajunge la scop.

Dar' apoi și afară de corpurile profesorale mai avem înscă destui bărbați, care ar avé nobile dispoziție de a se ocupa barem ca obiect de predilecțiune cu una dintre disciplinele amintite, avem medici, avem iuristi, avem tehnici, avem silvicultori și agronomi, avem preoți etc. . . dintre care cu bună

tesci, el însuși lucrează la surparea ei; pe când acela umbla până și prin țeri străine, pentru-ca să agătească mijloacele de lipsă pentru îmbunătățirea stării clerului și a bisericii sale, pe atunci actualul metropolit cum-pene el însuși ierarhia sa de scapă din mână și puținele sfârșituri ce visteria țerii, la care contribuim altcum atât de mult, ne întindea oare-când, pe când acela a luptat cu un curagiu adevărat apostolește pentru susținerea întregității turmei încredințate păstoririi lui, pe atunci, — lucru ne mai pomenit, — actualul cap mână apa tocmai pe moara aceluia, de care se ferise acela ca de foc, și nu se sfie-se a se pune în vederea lumii și a da mâna într'un mod demonstrativ chiar cu acela, care răsvătesc în mijlocul credincioșilor sei; pe când acela a suferit bătăi și chiar mucenicie pentru rîvna și lucrarea sa, pe atunci actualul șef al bisericii se trudește să scoată pe adversarul nostru din strîmtoări, precum făcuse mai anii trecuți în delegație; cu un cuvînt, pe când acela obosia și noaptea pentru ridicarea clerului și a poporului seu, pe atunci actualul metropolit nu lucră decât aceea-ce crede că este spre slăbirea neamului și a bisericii sale.

Eată dar în câteva trăsături deosebire între vremile de sub Sava și între cele de acum.

Dar poate-că mulți vor ști cum au fost vremile de sub fericitul Sava, și earși mulți vor fi, pe care nici nu-i interesează să se scie aceste vremi. Ceea-ce interesează și trebuie să intereseze însă pe fiecare om de bine din metropolie și îndeosebi din arhidieceasa noastră este ca să se scie, că oare ce poate fi cauza că de o vreme încoace nu putem da de fel înainte?

Asupra acestei cauze am să dăm câteva cuvinte.

Și o fac aceasta mai ales îndemnat de cuvintele, cu care se încheie o notiță din organul părintelui metropolit, făcută din incidentul alegerii de protopop la Făget, în diecesă Caransebeșului.

„Aceste cuvinte sînt: „Ne bucurăm, că din tinerii noștri cu calificarea academică putem da și pentru diecesele sufragane“.

Adecă se bucură oamenii părintelui metropolit, că pot da dieceselor sufragane academici!

Sună șod de tot aceste cuvinte pentru omul căt de căt orientat în situațiunea arhidiecesei, poate chiar mai șod pe căt de bine sună pentru cei-ce nu sînt orientați. Ei bine, căte protopopie sînt în arhidieceasă îmbrăcate de oameni cu calificare academică; căte academici gata are arhidieceasa de î prisosesc și pentru surorile sale sufragane?!

Ar crede cineva că într'adevăr bine de tot trebuie să stee arhidieceasa, dacă poate ea să dea academici și dieceselor sufragane. Și cu toate aceste lucruri nu este așa. Ba am putea dăca, că este aproape din potrivă.

Pe când cea mai mică dintre eparchiile metropoliei, de Dumneșcu ocrotita diecesă a Caransebeșului, are 9 dintre 10 protopopi ai sei oameni cu studii academice, pe atunci aceia, care se bucură că pot da academici și altora, abia au a patra parte.

Ei bine, pentru-ce dar totuși se bucură părintele metropolit cu oamenii sei când dau căte un academic dieceselor sufragane? Se bucură fiindcă scapă de oameni, care de obicei stau pe picioarele lor, se bucură fiindcă academicii de regulă țin fruntea sus și nu sînt așa încovăioși precum sînt alții și precum o cere Înalt Preasfinția Sa.

Dar să lămurim lucrul mai bine. În cei din urmă 3—4 ani s'au întregit o mulțime seamă, că unii și-ar afla și această vocațiune precum vedem, că se află și la alte popoare.

Dacă un Porcius, un N. Denșușan, un Marienescu au putut deveni renumiți fiecare în tagma sa fără a fi avut o pregătire specială de tagmă, apoi de ce se nu se poată afla și de viitor asemenea bărbați, care să-și aleagă pentru viață unul din ramii amintii. Chiar și astăzi cunosc bărbați tineri, care cultivă și lucră cu o pasiune rară pe unele din disciplinele amintite fără ca să capete de undeva cel mai mic ajutor sau cel puțin oare-careva încurajare, și totul ce fac, fac numai din modestele lor mijloace. Apoi căte oameni tineri nu vor fi, care, animați de iubirea pentru știință, au început să cultiveze din toate puterile vre-un ram sau altul, însă chiar din lipsa de mijloace, ajungînd la un loc, trebuie să înceteze și să sisteze lucrarea începută. Dacă Academia română nu exmitea pe dl N. Denșușan să adune documente istorice, pe baza cărora acesta ne-a putut da în mână interesantul op „Revoluțiunea lui Horia“, crede cineva, că dl Denșușan o putea face aceasta din mijloacele sale? Nici decum! . . . Apoi căte talente frumoase nu vor fi rămînînd nefolosite chiar din lipsa de mijloace, căci sînt rari casurile ca să aflăm într-unite în o persoană și talent, și voea de a lucra pe un teren și și mijloacele trebuincioase. (Va urma.)

de protopopiate din arhidieceasă, precum protopopiatul Agnizei, al Avrighului, al Branului, în parte al Făgărașului, al Iliei, al Solnocului, al Têrnavei, al Treiscaunelor și al Turzii. Si căte oare dintre aceste protopopiate sînt ocupate de oameni cu studii academice și căte de clerici de frunte barem? — Sînt și oameni vrednici între dinșii; dar oameni cu studii academice?

Au doară nu se scie, că dintre 4 academici unul a umblat în restimp de vre-o 15 ani încoace și încolo fără nici un căpătău și, numai după-ce n'a isbitut niciari, a intrat în cler; au nu se scie, că altul, pe timpul când a fost cleric, în două rënduri a căpătat *consilium abeundi*, ear după absolvare în curînd a ajuns a fi celebrat de terenul cărților cu ochi și al priveghărilor de noapte; au nu se scie, că al treilea era atât de vestit pe același teren încât i-a venit vestea chiar până la centru; au nu se scie, că doi dintre neacademici, pe timpul studiilor teologice, erau cei mai destrăbalați între colegii lor și făceau pe servitorul de cancelarie?

Apoi bine, cum vine de totuși se bucură părintele metropolit cu oamenii sei când vîd, că trec în alte diecesă tineri de cea mai bună speranță, precum este alesul protopop al Făgetului?!

Lucrul nu este tocmai greu de înțeles. Se bucură, fiindcă lor le trebuie oameni, care să se încovoie după bunul lor plac, le trebuie „băieți buni“, care să joace așa precum li se fluieră, le trebuie, scurt dîs, slugi plecate. Ear astfel de oameni, — încă odată, — nu se prea află între academicii cum se cade, nu se prea află chiar nici între clericii mai de frunte. Dar nici că au lipsă dinșii de oameni de omenie, de oameni luminați și devotați cauzelor bisericii și neamului nostru.

Oameni de aceia le trebuie, care să se scie face luntre și punte pentru-ca să scoată din urne majoritatea în sinoade și în congrese, oameni de aceia, care la un singur gest al stăpînului să-ți umble ca boabele în ciur.

Ear acest soi de oameni nu se află decât între aceia, care sau nu sînt înfrumusețați cu calitățile și pregătirea recerută sau a patimi, care în împregiurări normale i-ar împedeca a ocupa funcții mai însemnate în siul bisericii.

Cu ajutorul unor astfel de oameni apoi părintele metropolit își dă strădania ca să fe-rească la o parte de tinerii de bună speranță și să-și desmănte; cu ajutorul lor se silesc ca să paralizeze pe oamenii noștri de bine în lucrarea lor salutară și să-și descurăgieze, și tot cu ajutorul lor face, pe căt îl ajută smeritele lui puteri, și mendele gurului.

Căci cum ar pute să se explice altcum împregiurarea bună-orară, că unul dintre atinșii protopopi, care și-a făcut meritele pentru protopopiat nu atât ca servitor de cancelarie căt mai virtos ca dirigător de curte și slugă prea plecată a Înalt Preasfinției Sale, să fie pus față în față cu protopopul recunoscut în întreaga metropolie de cel mai harnic și mai activ și să se încerce a-l paraliza ca președinte al reuniunii învățătorești? Cum ar fi fost cu puțință ca să se lipsească de postel seu un om, de a cărui calificare întru adevăr academică chiar nici sinoadele și congresele noastre nu ar trebui să se lipsească; cum ar fi cu puțință, ca un june academic ca alesul protopop al Făgetului să se poată însoți cu cuvinte oare-cum bătărănesci la noul seu post?!

Dar vorba este, că părintele metropolit și ai sei vor să producă impresiunea, că *nu calificarea este ceea-ce îndreptătesce la aspirațiuni, nici activitatea și zelul, ci supunerea necondiționată și meritele căștigate prelungă Înalta Sa persoană.*

Și de aceea se bucură când vorba este ca dinșii să scape de un tîner, care ține la sine și la demnitatea sa, apoi de ar fi acel tîner înzestrat chiar cu cele mai eminente calități și împodobit chiar cu cea mai înaltă pregătire academică.

Și cu privire la multe inimi nevinovate le și succede să producă această fatală impresiune, pe mulți îi îmbată cu apă rece! Căci ori-cum, este plăcut pentru urechia arhidieceșanului să audă spre exemplu, că arhidieceasa poate să dea academici și dieceselor sufragane. Te doare însă amar când scii, că această pretinsă dare de academici nu este dare, ci mai mult o urmare a unei pri-goniri sistematice a junimii care ține la sine; te doare mai virtos când scii, că arhidieceasa are cu mult mai mare lipsă de protopopi academici decum are diecesă, care din părinteasca îngrijire a arhierului seu are destul. Să se bucure, să fie mândru dar traelul Făgetului, că a căpătat în persoană alesului seu un astfel de tîner.

Dar să mergem un pas mai departe.

Să vedem adecă pe ce cale și cu ce fel de puteri a înzestrat Preasfinția Sa centrul arhidieceșii de când a ajuns la putere, căci bine se scie căt de adese-ori se plîngea mai nainte, că nu se poate să lucreze fiindcă nu are oameni.

Asupra felului cum credem a fi mai bine, să lăsam să ne vorbească chiar unul dintre actualii sfințici luminați ai Prea Sfinției Sale. Acest sfințic, nu mai departe decât a 6-a și după ajungerea sa în slujbă, scrie următoarele: „Critica mea poziție m'a făcut să devin din limbut ce eram, tăcut ca peșcele. În 5/17 Octombrie a. c. la 6 oare seara m'am dus din cancelarie la aier curat, de acolo la cină, tot omul cel vechiu, fără gânduri și fără aspirațiuni. În 6/18 dimineața la 7 oare m'etrezese la Excelenția Sa.

Încă în ziua aceea la 8 oare a trebuit să fac apelul cătră public etc. Și mai departe: „De atunci toată lumea s'a năpăstuit asupra mea“, și earși mai departe: „De atunci rabd și m'usc pe picioare“.

Oare poate-se pune într'o lumină mai drastică modul cum Preasfinția Sa prinde în mreaja sa pe tinerii neexperți și nedeprinși cu rafinările sale, decum să facă aceasta în cuvintele unde un biet june, altcum cu pregătiri și cu talent, dăce, că seara era tot omul cel vechiu, ear a doua și la 7 oare a fost chemat de Excelenția Sa și la 8 a trebuit să intre în activitate?!

Oare pentru-ce această grabă, pentru-ce nu i'a dat „Excelenția Sa“ nici atîta răgaz ca să meargă acasă și să se cugete puțin asupra lucrului? De bună seamă pentru-că teamă i'era, că lăsînd cioara din mână nu o va mai prinde, pentru-că voia ca cu orice preț să-și tragă pe sfoară!

Dar mai caracteristic este, că după 6 zile, dăce bietul om, că din limbut ce era s'a făcut tăcut ca peșcele. Și cine se nu-l crează!

Se scie, că ajuns adată în cursă, tăcereea i's-a impus ea de ea. Căci dacă i-ar fi pus pecatul ca să rezonaze sau chiar să-și dea demisiunea, atunci numai o cale îi mai rămănea deschisă: pe aci-ți-e drumul băiete! Ear această cale, se vede, că-i era prea spinosă. Dar ori-și-cum, omului îi este grea viața când lucră altcum decum îi dictează inima și conștiința, îi este greu mai ales atunci, când el ar voi să vorbească și totuși trebuie să tacă ca peșcele. Ei, dar ce se faci? Dacă te-ai băgat în joc, trebuie să joci.

Mai caracteristică decât aceasta este însă mărturisirea, că „de atunci toată lumea s'a năpăstuit asupra bietului om. Mare popularitate, mare trecere trebuie că are părintele metropolit, încât un om, numai pentru-că a primit o slujbă din mîile sale, se fie năpăstuit de toată lumea. Și se nu se crează, că nu este adevărat ceea-ce se dăce. Este întocmai așa. Încă nu cunosc Român binesimțitor, care să pismuească pe aceia, care au primit și primesc fie și beneficii din binecuvîntatele mîni ale Înalt Preasfinției Sale.

Și fără de pricină nu se întimplă nimic pe acest pământ!

Fără îndoială însă culmea momentelor caracteristice se ajunge unde se dăce: „De atunci rabd și m'usc pe picioare“.

Va să dăca omul ajuns în pită se vaieră că rabdă și domnișorul ajuns domn se plînge, că se uscă pe picioare sub povara domniei. Mare lucru, mare de tot. Și întru adevăr, poate fi ceva mai straniu decăt să vezi pe un om ajuns la o poziție mai mult decăt așteptată lamentînd și tînguindu-se chiar? Nu. Și cu toate aceste a fost firească, a fost chiar o urmare a deslătînirii psihologice cea lamentare, cea tînguire înduioșătoare. Căci nu era cu puțință ca junele slujbas, a 6 și încă, să nu simțescă, că a fost amăgit de „Excelenția Sa“, nu era cu puțință ca să nu simțescă, că a făcut o mare greșală când s'a pripit într'o treabă atât de importantă pentru el, și mai virtos nu era cu puțință ca să nu simțescă, că viața de aci încolo, fiind năpăstuit de toată lumea, pentru el nu mai are, nici un farmec . . . este o povară.

Eată dar felul de procedere al celor care se bucură, că pot da academici dieceselor sufragane cu privire la angajarea în funcții a academicilor care rămîn la dinșii. Ei bine, frumos e oare ca un tîner, care a studiat o grămadă de ani, a consumat o sumedenie de bani și și-a cheltuit în lipse și în neajunsuri cea mai bună parte a vieții sale, juneța, și fie tras pe sfoară tocmai în momentul când își pune piciorul pe bina vieții publice?!

Amar, de astfel de păstori, și amar, de ale lor oi! Dar înzadar, numai cu chipul acesta se pot înjuga oamenii la carul cel plin de nămol al Exc. Sale, altfel ba!

Tot pe timpul când s'a instituit slujbașul de care vorbirăm era în vacanță un post de profesor la „Institutul Andreian“. Erau mulți concurenți, toți oameni, care umblaseră prin lume. Unul însă era om de o fire rară în felul seu, om aproape huiduit dintr'o diecesă sufragana, om care concurase la mai multe protopopiate și pare-mi-se și la o parochie, fără-ca să capete decăt un singur vot, și în sfîrșit un om, cu care însuși Exc. Sa, cu un an înainte, avuse următorul dialog:

„D-ta pare-mi-se ai și studii academice? Da, am Excelență! A . . . da! am auzit că ai voiageat pe la Viena cîntă timp.“

Și cine ar fi creșut, un an în urmă, că Excel. Sa a lucrat pentru acest voiageur cu toată puterea poziției sale, a lucrat pentru el, care, de bună seamă, este cel mai modest dintre toți profesorii ce i-a avut vre-odată institutul teologic din Sibiu, pentru el, pe care, — să fi psiholog numai căt de căt, — își este deajuns o convenire, pentru-ca să-l vezi căt cumpînesce.

Și bine se ne însemnăm; acesta este în-tăiul profesor ce s'a ales la stăruința celor care se bucură că pot da academici dieceselor sufragane. Ba mai mult, în timpul din urmă, Excel. Sa s'a aflat îndemnat, chiar pe acest om a-l distinge cu onoruri și beneficii.

Eată dar ce fel de puteri caută omul, care cu vreme și fără de vreme se vaiera, până nu era la putere, că nu are oameni cu care să lucreze.

Să fie cu luare aminte Venerabilul sinod arhidieceșan, că timpul ar fi ca să iee odată seama, că acești oameni, care se bucură, când nu ar trebui să se bucure, și se întristează, când ar trebui să se bucure, sînt de rea credință.

Unul dintre tinerii cu studii academice, cărora nu le-a rămas decăt să pribegască.

Sinodul arhidieceșan din Sibiu.

(Raport special al „Tribunei“.)

Ședința a IV-a dela 4/16 Maiu.

Ședința s'a deschis la 10 oare înainte de ameași. După cetirea și verificarea protocolului ședinței premergătoare, preșidul a prezentat următoarele exhibite: 1. Rugarea deputatului Dr. N. Pop pentru un concediu pe întreaga sesiune. 2. Scrisoarea deputatului Silvestru Moldovan, prin care își prezentează credenționalul și-și depune mandatul. 3. Petițiuni.

Cu privire la rugarea d-lui Dr. N. Pop, sinodul nu poate lua nici o hotărîre până-ce nu va fi verificat. Credenționalul d-lui Silvestru Moldovan se transpune comisunii verificatoare, ear petițiunile intrate comisunii petiționare.

Di Rubin Patița face apoi următoarea propunere: Deoarece din cercul electoral IV. al Albei-Iuliei s'a prezentat sinodului o plînsoare în formă de protest, fără nici o basă, aducînd pe o corporațiune în poziția de a debate asupra unor lucruri neintemeiate, consistorul arhidieceșan se însărcinează a face cercetare strictă asupra adevărului ce se cuprinde în acea scrisoare. Propunerea se predă comisunii verificatoare.

La ordinea zilei se pune raportul comisunii verificatoare. La propunerea acestia, sinodul mai verifică pe următorii deputați: Ioan Droc, I. cav. de Pușcar, Dr. Nicolau Pop, Anania Moldova, Ioan Șandru și Nicolae Străvoiu.

Nefiind încă nici o comisiune gata de a raporta, ședința se ridică la 11 oare înainte de ameași, ear ședința proximă se anunță pe ziua următoare la 10 oare înainte de ameași.

Un răspuns.

Cluj, 3/15 Maiu 1888.

Ocupat fiind cu afacerile preoțesci din postul mare și cu deosebire cu ascultarea mărturisirii din săptămîna, patimilor, precum și cu serviciile divine din săptămîna cea luminață, mi-a lipsit timpul ca să-și spovedesc și pe jupânii dela „Kolozsvár“ pentru peccatele ce comit zilnic față cu națiunea și bisericile noastre române. Viu acum să-mi împlinesc această datorință.

Ce au scris jupânii dela „Kolozsvár“ în contra noastră a preoților români și a instituțiilor noastre bisericesti? Eată ce: „Vre-o cățva preoți dela sate, incolți, decăduți, semi-barbari (semisălbateci) și superștițioși, vre-o câțva nădrăgari din orașe, care trăsesc din șagot. Unii sînt fanatici, alții rîvnitori de căștig, alții bolnavi. Și acestia tulbură o țeară. Pentru-că le e lucru ușor la un popor ocupat cu lucru. Acest popor e sărac, neînvețat, rămas înderēt. Mintea acestui popor o ține legată superștițiunea, ear sănătatea popa lui. Da! popa, care îl face să postească mai mult de jumătate din an!“

Ce am răspuns eu la aceste batjocuri în consultare cu vre-o 10 frați de ai mei, preoți din giurul Clujului, care toți s'au scandalizat de atacul cutezător al jupânilor din Cluj, dela „Kolozsvár“, dimpreună cu trunțașii celor 5 mii de Români din Cluj. Am scris și tras atențiunea clerului român, ca să nu lase lucrul într'atîta, să protesteze în contra batjocurii nepomenite, a ațtării poporului contra preoților, contra instituțiilor generale bisericesti etc.

Jupânii dela „Kolozsvár“ au și tradus fidel apelul meu în Nrul foii lor din 4 Maiu, și în loc de a-și recunoaște pecatul și a striga „mea culpa“, atacă din nou într'un mod neîndatnat la oameni civilizați, în articolul de

fond, pe preoții români din Cîmpie, numindu-i „neînvețăți, superștițioși, puturoși și ci poporul lor, ucideții de oameni și descăntători.“ Ear' aceea, că ne batjocoresc și ne atacă instituțiile noastre generale bisericesti dimpreună cu biserica, o resping cu indignațiune, până și presupunerea, că dinșii ar fi în stare să facă astfel de lucru! În fine cătrăniți până la extrem îmi atacă persoana cu delicatele cuvinte, că eu mintesc și sînt o nime (hazu dik senki.)

Cuvintele aceste două din urmă sînt de ajuns, pentru-ca să mă simt dispensat de a mai sta de vorbă cu jupânii acestia curagioși, care au aspirațiuni de a civiliza întreg Orientul și care usînd de împregiurarea, că, ca preot, nu pot cere satisfacțiune, îmi atacă persoana în modul cel mai brutal. Dacă cu toate aceste viu a mă ocupa de atacurile lor, o fac aceasta pentru on. public cetitor al acestei foi, ca să vadă ce fericiți sîntem noi, care ne petrecem zilele între acești civilizații ai Orientului și cum este expusă chiar persoana omului la insulte, dacă cutează a le contrațice.

Nu voi lua în apărare pe vener. cler român din Cîmpie. E treaba lui, ca să se mulțumească cu epitetele mai sus înșirate la adresa lui de jupânii dela „Kolozsvár“, sau să facă pașii de lipsă la locurile competente contra foii subvenționate din pungile noastre ale Românilor, pentru-ca locurile competente să le mai subtragă jupânilor dela „Kolozsvár“ ceva din deducele ce-l capătă, căci îndată vor mai slăbi cu patriotismul batjocurilor și al insultelor.

Datorința mea este să arăt, că n'am mințit, precum afirmă jupânii dela „Kolozsvár“.

Cel-ce batjocoresc instituțiile și legile unui, stat batjocoresc însuși statul respectiv. Aceasta o vor concede și jupânii dela „Kolozsvár“. Tot așa stă și adevărul: cel-ce batjocoresc instituțiile și canoanele unei biserici, batjocoresc și insultă pe însași biserica respectivă!

Jupânii dela „Kolozsvár“ s'au batjocorit cu posturile noastre. Posturile în s. noastră biserica sînt demantate prin biserica în a III-a poruncă a s. bisericii. Care sînt posturile acele ne spun s. canoane. Așa c. apost. 68 în pravilă. Că sînt 4 posturi mari preste an și 2 zile în săptămîna și vre-o câteva zile de ajun le sciu și pruncii cei mici din școala poporală. Că preoții sînt datori a le predica și a face să se observe, o scie toată lumea afară de jupânii dela „Kolozsvár“, care ne atacă s. canoane bisericesti și cu ele biserica, și apoi își bat pepturile și te mintesc!

Cunoscîntă despre posturile noastre au avut și străbunii jupânilor dela „Kolozsvár“ respective nu ai lor, căci aceia pe timpul acela au fost ori în Galiția ori în America, ci ai Maghiarilor, de care se afirmă cei dela „Kolozsvár“. Eată ce aflăm într'o broșură tipărită în Cluj la 1837, în care cuprind articlii dietei provisionate din 1791, (az 1791-dik esztendő-beli Diactalis provisionalis articulusok.) și în care la pag. 48 se prescrie jurămîntul ce au de a-l depune „cei-ce se țin de națiunea română“. (Az oláh nemzetén levőknek.) și care îl las să urmeze aci cu ortografia și limba sa originală:

„Asa szetz azsute Dumnezeu Tatel, Fiul, Duhul, Szfint unu Dumnezeu adeverat, Szfinta Troitze, Majka Prja kurate, totz szfintzi lui Dumnezeu, Szfinta Krucse, szfinta biszerike, Szfinta Evangelia, pita, szarja, lumina si kumineketura tse dila moarte, patrú Poszturi in trun an, doae zile de Posztz intro szeptemune, toate zilele de regetsune, toate Domnietile, Ilie si Pelia, kare poarte Tunul si Fulzserile, Toaka, si Foku, Komindarja, deslegarja, doiszprezette Apostoli, asa sze te rabde pemuntul, asa sze ai parte de laszate, de mujere, de kopii, precum tse styi, tse ai auzit, tse ai pementit eji szpune ku mare dreptate fere freztie, fere pretinie, fere kedvelat si fere menie. Asa szetz azsute Dumnezeu, si asa szetz de szpzenia szufletului teu.“

De aci se vede, că pe acel timp deși era națiunea română legată de glia, îi era respectată convingerea religioasă și legile ei bisericesti. Ađi în era constituțiunii maghiare, când se buciună în lumea mare, că sîntem egali înaintea legii, nici canoanele bisericesti și preoții nu sînt cruțați de cei-ce-i plătîm noi cu toții! Ceea-ce își permit jupânii dela „Kolozsvár“ de un timp încoace față cu preoții români și cu datinile noastre religioase nu se poate spune, ne lipsesc cuvintele la asemenea insulte și batjocuri.

Vorbesc despre rugăciunile ce sînt prescrite de biserica pentru toate lipsese și neputințele omenești, despre tainele sfintei biserici, cu deosebire despre sfînta ungere de pe urmă (sf. maslu). Cu atîta malțiție și ignoranță încât trebuie să se mire omul, că cum de unii ca și acestia au dreptul de a umbla liberi. Să scrie un Român despre credința și datinile religioase d. e. ale Erreilor așa cum scriu jupânii dela „Kolozsvár“, cu atîta malțiție și ignoranță sînt sigur, că nici 24 de oare nu ar fi liber! Și noi Români

trebuie să îndurăm și aceste din mila stăpânirii maghiare!

„Kolozsvár“ dă, că mințesc și sînt un nime, „Erdélyi Híradó“ tot atunci mă face protopop. Că n'au drept nici unul, nici altul, n'am lipsă să demonstrez. De 11 ani, de când sînt în oficiul public, m'am luptat și eu în cercul activității mele cu toată conștiința pentru buna stare materială și morală a poporului din care mă trag. Îi cunosc aspirațiile, îi știu lipsele, îi văd suferințele. Știu că multe la multe dăvine superstițioase și că în multe privințe e rămas îndărăt. Dar' că nu face progresul care se recere nu poartă vina nici el, nici preoții lui. Nesciunța și superstițiozitatea nu se pot alunga numai prin școale bune. Școale bune între împregiurările actuale nu putem să avem pe tot locul. Căci noi înaintea trebuie să contribuim pentru școalele maghiare de stat și comunale, din care limba și legea noastră sînt exchise de tot și în care istoria poporului român e tractată așa, încât pruncul de Român ce o aude trebuie sau să nege că face parte din poporul român, sau să rămână dela școală.

După ce contribuim destul pentru școalele maghiare, cu care apoi se laudă „Kolozsvár“, vine rîndul să ne facem și noi școale pentru trebuințele noastre, unde să învețe și pruncii noștri în limba lor și să-și învețe credința lor! Așa noi trebuie să facem tot 2 școale în loc de una.

E mirare, că între astfel de împregiurări poporul sărăcesce?! Și că fugă de școală?! E drept că legile ferii nu prescriu așa lucrul. Regimul ferii ar fi dator să ne facă și nouă școale cu limba noastră maternă din milioanele și decile de milioane ce contribuim! Să-mi arete jupânii dela „Kolozsvár“ o singură școală română subvenționată de stat, și atunci voi recunoaște bucuros, că sîntem rămași îndărăt din vina noastră.

Până când însă noi contribuim și la școalele lor și susținem fără ajutor și pe ale noastre, vina despre toată rămânerea îndărăt a noastră este și va fi a lor!

Se fălesc mereu cu libertatea, egalitatea și frățietatea maghiară.

Când îi aud vorbind despre aceste, îmi aduc aminte de o inscripțiune pe un monument din cimitirul din Cluj, unde stă scris în limba statului maghiar:

„Itt nyugosod én,
Olvasod te
Nyugodnál te,
Olvasnám én!“

(Aici pauzez eu, și cetesci tu, de ai pauza tu, aș ceti eu.)

Așa le potesc eu jupânilor dela „Kolozsvár“ și celor ce sînt de un cuget cu ei.

Dacă afirmă ei înaintea lumii, că sîntem egali în toate înaintea legii și a beneficiilor patriei și că sîntem asemenea fii iubii ai acestei patrii, ca și dinții, și nu sîntem fii vitregi și parii, dela care numai jertfe se potesc, pentru care jertfe sîntem răsplătiți cu insulte, batjocuri și calomnii pe terenul bisericesc, școlastic și național — să-și ajungă soarta noastră. Să se culce în așternutul nostru!

Să-și însemne bine, că nici odată nedreptatea și tirania nu au eșit învingătoare. Istoria lumii ne arată, că nedreptatea și tirania n'au avut capăt bun. Popoarele dominate de aceste patimi au perit cu sunet!

Încă una și voua termina. Nu posturile strică sănătătii poporului. Aceasta o neg cu toată hotărîrea. Sînt oameni pe sate și încă nu puțini, ci foarte mulți, care ajung căte o vîrstă foarte înaintată, cu toate că în viața lor au observat regulat toate posturile, d. e. tata bătîra a postit 4 posturi mari preste an și 3 zile pe săptămînă: Lunea, Mercuria și Vinerea, și a trăit 104 ani.

Asemenea casuri aș pute aduce cu miile: Dar' vegetarienii ce fac? Au nu prescriu postul, căci ei nu mîncă în viața de dulce.

Nu posturile strică poporului, ci ajunul, care stă întru aceea, că iau dela sîrmanul muncitor și purcelul și mielul cel din urmă, ca să poată trăi mulți rîsfățați, ca jupânii dela „Kolozsvár“.

Îi strică beuturile evreesce, în contra căror dacă vrea preotul român să facă reuniuni de cumpătare ajunge în temniță, căci e atacat interesul Evreului. Îi strică desfrîul ce urmează din concubinată, care este suferit în această țeară nefericită și aprobat de toate oficiile civile, și care ruinează poporul materialmente și moralmente. Îi strică poporului desperarea, căci el n'are alte drepturi pe acest pămînt decît să plătească și să nu mai vadă nici un bine pentru sine. Dacă își dă copilul la carte și vrea să trăiască după carte, vede plugarul român, că sau trebuie fiul seu să se lapede de părinții sai, de limbă și lege și să se facă Maghiar, sau să-și părăsească țeara și să se ducă acolo unde merg cu miile dintre Români învîțați în tot anul.

Așa e! Desperarea crește pe și ce merge în popor, precum i-se fac nedreptățile și asupririle. Și e mirare, că stăpânii țării nu frunzeresc istoria țării noastre, căci atunci nu ar lua la goană pe cei-ce au cutezarea de a exprima în public convingerile poporului român, și nu ar înfunda cu ei temnițele. Sub Iosif al II-lea nu au fost diare române, nu au fost aștători ca aji, nu a exprimat nimeni convingerile poporului român în public. Nu a avut poporul român oameni învîțați din sinul seu. Ajuns la desperare însă s'a aștat el de sine, l'a aștat apăsările și nedreptățile, care îl aștă și aji tot mereu. Urmarea o scim cu toții și ne înforăm și numai când o cetim. Aji încă stăm tot cam așa. Diarele noastre române nu contribuiesc nimic la aștările poporului. Ele din contră țin pe popor în speranță, că ba aji, ba mîne se vor schimba împregiurările și vor înceta persecuțiunile, batjocurile și asupririle. Și nu va fi bine, când își va perde poporul român și ultima schîntee de speranță.

Pentru aceea, ar face mai mult bine patriei „Kolozsvár“ dacă ar lupta cu ajutorul ce-l capătă din cassa comună, pentru-că se să întrupeze odată dreptatea, legalitatea și frățietatea și să nu fie numai cuvinte fără înțeles. Ar face bine să mai slăbească din batjocurile ce le pune pe preoții români, pe bisericile române și pe poporul român.

Am ăis. Basiliu Podoabă.

CRONICĂ.

Principele de Coroană a venit la Budapesta pe cinci zile pentru inspectarea trupelor.

Maial. Direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii transilvane și direcțiunea școlii elementare a reuniunii femeilor române anunță, că, la cas de timp favorabil, Sămbătă în 7/19 Maiu a. c. vor arangia numitele institute un maial în pavilionul din Dumbravă, la care cu toată onoarea sînt invitați a participa toți amicii și binevoitorii institutelor.

„Reuniunea sodalilor români“ din Sibiu invită la Producțiunea în cântări și declamațiuni, care se va ține Sămbătă în 7/19 Maiu a. c. în grădina „Hermann“. Începutul la 8 oare seara. După producțiunea joc. Intrarea de familie à 3 persoane 1 fl., de persoană 60 cr., membrii reuniunii 50 cr., damele 40 cr., gardedamele sînt scutite de taxa intrării. Biletele de intrare se capătă dela 4/16 Maiu în „Institutul tipografic“, strada Cisnădiei Nr. 3, în „biblioteca archidieceșană“, strada Măcelarilor Nr. 37 și seara la cassa. Programe se capătă seara la cassa.

Programul general la jubileul de 25 de ani al „Männer-Gesangverein“-ului din Sibiu este următorul: 1. Sămbăta în 26 Maiu după ameași la 4 1/2 oare primirea oaspeților sosiți cu trenul de seara și împărțirea cartițelor. Seara: Concertul reuniunii în „Gesellschaftshaus“. După concert: intrare socială în pavilionul dela „Hermannsgarten“. 2. Duminecă în 27 Maiu, înainte de ameași la 11 1/2 oare: Serbarea întru aducerea aminte de măiestrul corului reuniunii, a decedatului Hermann Bönicke, în sala reuniunii de muzică. După ameași la 1 oară: banchet și act festiv. Seara: „Liedertafel“ în „Gesellschaftshaus“ cu concursul reuniunilor de cântări și a caplei muzicale din Sibiu.

S'a ivit bruma. Ni se scrie din Tîjișeni, de lungă Bistrița, că în nopțile de 12 spre 13 și 13 spre 14 l. c. a fost o brumă atât de strășnică, încât a stricat cu deservire fasolea, crastaveții și alte zarzavaturi, precum și embrionul pomilor.

POSTA ULTIMĂ.

Berlin, 16 Maiu n. „Börsenkourier“ dă, că Virhov ar fi declarat, că n'ar fi aflat nimic, din ce s'ar pute concluderacul la împăratul german.

Paris, 16 Maiu n. Boulanger a înființat în propria lui casă birouri ministeriale, ca de exemplu pentru justiție, externe și războiu. El formează un al doilea guvern formal.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Sofia, 17 Maiu n. Scirea ce s'a răspândit despre depunerea metropolitului Clementie e falsă. Lucrul stă astfel, că consilierii municipali din Tirnova au elaborat programul pentru întîmpinarea prințului, pe care Clementie ei l'au condamnat și au pretins, ca guvernul să-și suspendeze dela funcțiuni. Guvernul l'a și suspendat dela funcțiunile bisericesce. Celălalte funcțiuni i-au rămas.

Barcelona, 17 Maiu n. Regina a sosit. În catedrală a fost întîmpinată cu însuflețire de o colosală mulțime de oameni.

Lompalanca, 17 Maiu n. Prințul a fost foarte splendid întîmpinat. Mulțimea de oameni a însoțit pe prințul la vapor cu torțe.

Berlin, 17 Maiu n. Împăratul a avut o noapte foarte bună. Dela oarele 10 1/4 se află în parc.

Bibliografie.

Academia română.

După decisiunile luate de Academia română în sesiunea de până la anul 1888, concursurile propuse Academiei sînt cele următoare:

I. Marele premiu Năsturel-Herescu din seria B, în sumă 12.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1889 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1885 până la 31 Decembrie 1888.

II. Premiul statului Eliade-Rădulescu, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1889 unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1887 până la 31 Decembrie 1888.

NB. Concurenții la aceste premii vor binevoi a trimite la cancelaria Academiei române, în București, operele lor, care vor fi în condițiunile de timp aci însemnate, în câte 12 exemplare, până la 31 Decembrie 1888.

III. Premiul Năsturel-Herescu din seria B, de 4000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1890 unei cărți scrise în limba română cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decembrie 1889.

NB. În privința premiilor „Năsturel-Herescu“ se pun la cunoscința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul repostatului întru fericire C. Năsturel-Herescu. (Va urma.)

Extrase din „Budapesti Közlöny“.

Licitațiuni:

— 14 Iunie st. n. a. c. imobilele lui Ioan Burian de către judecătoria reg. din Galanta în comuna Hidaskürth.

— 28 Maiu st. n. a. c. mobilele lui Carol Jartler de către executorul jud. dela judecătoria reg. centr. din Sibiu.

— 6 Iunie st. n. a. c. imobilele lui George Opres de către judecătoria reg. din Tușnad în comuna Zalnoc.

30 Maiu st. n. a. c. mobilele lui Ladislau Makó de către judecătoria regescă din Sânmicléusul-mare în comuna Kegevlícház.

— 29 Maiu st. n. a. c. imobilele lui Henric Deutsch de către tribunalul reg. din Oradea-mare.

— 4 Iunie st. n. a. c. lucrul pentru lărgirea și transformarea localului judecătorei reg. din Bozovics de către tribunalul reg. din Caransebeș.

— 4 Iunie st. n. a. c. imobilele lui Iuliu Stehmann de către tribunalul reg. din Timișoara.

— 29 Maiu st. n. a. c. mobilele lui Israil Grün de către judecătoria reg. din Cluj.

Edicte:

A se insinua pretensiunile în 45 de zile: — la rēmasul după contesa Stefania Eszterházy la tribunalul reg. din Cluj;

— la rēmasul după Nuț Gille la tribunalul reg. din Zilău;

— la rēmasul după Crăciuna Lupej la judecătoria reg. din Butini-mari;

— la rēmasul după Ioan Turányi la tribunalul reg. din Bichș-Giula;

— la rēmasul după Francis Bertalan la tribunalul reg. din Chezdi-Oșorheiu;

Posturi vacante:

— Un post de magistru postal în Ujlak prelîngă 100 fl. cautiune; salar 150 fl. și 40 fl. pînăsele pentru cancelarie. — A se adresa până în 5 Iunie st. n. a. c. la autoritățile competente.

— Un post de sergent de carcere la penitenciarul central din Zombor cu salar de 300 fl., 40 fl. bani de cuartir și vestimintele. — A se adresa până în 20 Iunie st. n. a. c. la autoritățile competente.

LOTERIE.

Tragerea din 16 Maiu st. n.

Brîng: 7 44 1 3 87.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 17 Maiu, 6 oare dimineața.

Table with 4 columns: Presiunea atmosferică, Temperatura după Celsius, Maximalul și minimalul de temperatură, Direcția vîntului.

Din țeară, 15 Maiu, 7 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiunea atmosferică, Temperatura Celsius, Vîntul (direcția și tăria).

Sosiți în Sibiu.

La 17 Maiu n.

Hotel „Neurhrer“. Langer, Goldschmidt din Viena; Illek din Libenau; Steiner din Budapesta, toți comercianți. Iovanovics cu soția, din Giurgiu; Toiorescu din Cozia, ambii întreprîndători. Contesa Păfi cu fia din Sămbăta.

Economie.

Împrumutul cu premii pentru regularea Tisei. La tragerea din 15 l. c. au eșit următoarele serii: 318, 687, 1010, 1169, 1314, 1401, 1703, 2207, 2675, 3507, 3822. Nimeritorul principat a fost la tragerea de câștig 100,000 fl. pe s. 3822 nr. 82, al doilea nimeritor 4500 fl. pe s. 1401 nr. 61, câte 1000 fl. s. 318 nr. 81, s. 687 nr. 4, s. 1703 nr. 35, s. 2207 nr. 31. Toate celelalte lose, care au câștigat, au câștigat câte 118 fl.

Austro-Ungaria și România. În camera deputaților din Viena, venind pe tapet discuțiunea bugetului, ministrul de comerț constată, că încheierea unui tractat de comerț cu România n'a înaintat; dar' se poate spera a se face mai ușor terenul negocierilor și a se găsi cheia unui modus vivendi, în urma schimbării de cabinet ce s'a făcut în București. Această schimbare permite să se aștepte restabilirea continuității de vederi economice între cele două guverne. Cât pentru noi, adaugă ministrul, menținem această continuitate, căci nu putem dori a merge în potriua comerțului nostru. Cu toate acestea sînt voci, care spun, că interesul nostru de a încheia un tractat descrește, cu cât starea actuală de lucruri se prelungește.

La Balta-Albă. Pentru cei-ce doresc a petrece vara la vre-o stațiune balneară în România se vestesc, că direcțiunea căilor ferate din România a luat decisiunea de a reduce cu 50 la sută prețul pentru pasagerii, care vor merge nu numai la stațiunea balneară dela Balta-Albă, ci și la celelalte stațiuni din țeară.

Împrumutul rusesc de stat. Informațiuni private din Londra anunță, că directorul băncii „Comptoir d'Escompte“ din Paris a încheiat contractul cu guvernul rusesc asupra împrumutului de 500 milioane franci, a căror emisiune va urma în Septembrie. Rusia e strîmtoată, dar' rēu strîmtoată, simte neapărată lipsă de bani, astfel ea în săptămînile trecute a avut mult să se umilească, dar' lipsa de bani o silescă să facă tot ce poate, de-oare-ce ei te este imposibil să aștepte până la toamnă cu primirea banilor. E ceva însă de necreșut, ca un institut din Paris să se încumetă a da un împrumut așa mare Rusiei, când hărțile de valoare rusesci stau atîta de rēu la bursa din Berlin.

Insolvențe. Reuniunea creditorilor din Viena anunță următoarele insolvențe: Iosif Granitz, comerciant de piele în Ciacutur. Iosif Weisz, comerciant neîmprot. în Budapesta. Rosalia Jelinek, măritată Kohn, firmă comercială în Pojon. Magyarosi, comerciant în Budapesta. Ernestin Reich, proprietar de magazin de haine în Budapesta. David Schor, comerciant de ghete în București. Zuri și Danon, comercianți de manufacturi în București. Ernestin Wavrina, neguțitor în Reghinul-săsesc.

Prețul mărfurilor.

Piața din Timișoara, 15 Maiu. Prețurile cerealelor compute după măsura metrică. Grâu fl. 6.80—6.40. Săcară fl. 5.—5.10. Orz fl. 5.10.5.30. Ovēs mercantil fl. 4.50—4.60. Ovēs vînturat fl. 4.90—5.—. Meiu fl. 5.50—5.60. Spirit, comun per 10,000 litre fl. 25.50—26.—. Spirit rafinat per 10,000 litre fl. 27.—27.25

Tărgul de mătători în Steinbruch. În 15 Maiu n. s'a notat: unguresci bătîrâni grei 51.— cr. până 53.— cr. unguresci grei, tineri 56.— cr. până 56 1/2 cr., de mijloc 54.— cr. până 55 1/2 cr., ușori 52.— cr. până 54.— cr., marfă țărănească, grea 52.— cr. până 53 1/2 cr., de mijloc 52.— cr. până 53 1/2 cr., ușoară 51.— cr. până 52 1/2 cr., romănesci de Bakony, grei 55.— cr. până 56.— cr., transito de mijloc 54.— cr. până 55.— cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sêrbesci grei 53 1/2 cr. până 54.— cr., transito de mijloc 53.— cr. până 53 1/2 cr., transito ușori 52 1/2 cr. până 53.— cr., îngrășăți cu ghîndă — cr. până — cr. per 4%—cumpenți la gară.

Nr. 41—1888. [584] 3—3 senatul scol.

Concurs.

Pentru ocuparea stațiunii docentiale din parochia gr.-cat. Romuli din vicariatul Rodnei, care devenise vacantă, cu soluțiunea anuală de 200 fl. v. a., cuantîr provăduț cu edificii economice, lemne de foc gratis și grădina școlii în folosința învîțătorului.

Doritorii de a dobândi această stațiune au de a-și subțerne rugările lor provăduțe cu documentele de calificățiune docentiale la senatul școlastic conf. gr.-cat. din Romuli, posta ultimă Năseud, până în 10 Iunie 1888.

Din ședința senatului școlastic conf. gr.-cat. ținută la 29 Aprilie 1888.

Paul Chita,

președintele senatului școl.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 15 Maiu 1888.

Table with 4 columns: Sămînțe, Căuțătura per hect., Prețul per 100 chilogr., Prețul per hect.

Table with 4 columns: Sămînțe, Sotul, Căuțătura per hect., Prețul per 100 chilogr.

Table with 4 columns: Sămînțe, Sotul, Căuțătura per hect., Prețul per 100 chilogr.

Table with 2 columns: Produse diverse, Sotul.

Table with 4 columns: Produse diverse, Sotul, Căuțătura per hect., Prețul per 100 chilogr.

Cursul pieții din Sibiu.

Table with 4 columns: Hartie monetă română, Lire turcesci, Imperiali, Ruble rusesce.

Bursa de Budapesta

Table with 4 columns: Rentă de aur ung., Rentă de aur rom., Împrumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., Bonuri rurale ung., Depășgubire pentru dițma ung. de vin, Împrumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin, Rentă de hărție austriacă, Acțiunile băncii austro-ungare, Scrișuri fonciare ale institut. de cred. și economii, Argintul, Galbeni împărătesci, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlingi.

Bursa de Viena

Table with 4 columns: Rentă de aur ung., Rentă de aur rom., Împrumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., Bonuri rurale ung., Depășgubire pentru dițma ung. de vin, Împrumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin, Rentă de hărție austriacă, Acțiunile băncii austro-ungare, Argintul, Galbeni împărătesci, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlingi.

Bursa de București.

Table with 4 columns: Rentă rom. per 1375 5/8%, Rentă română amort. 5%, Oblig. de Stat. C. F. R. 6%, Împrumutul Municipal 5%, Scrișuri func. rurale 7%, Scrișuri func. rurale 5%, Idem urbane 7%, Banca Naț. (500 lei vîrs. intr.), Soc. Dacia-Rom. (250 lei vîrs.), Soc. de Asig. Naț. (200 lei vîrs.), S. cred. mob. r. (250 lei vîrs.), Soc. r. de con. (250 lei vîrs.), Oblig. Casei Pensiunilor, Schimb, Londra 3 luni, Paris 3 luni, Berlin 3 luni, Viena, Agio.

Redactor responsabil: Adrian Cașolțanu.

M. Bachholzky. Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 24.

P. T.

Recomand

depoziul meu de ghete

de stradă, călătorie și salon

și îmi permit a atrage atențiunea asupra celor mai noue ghete (specialități vieneze), precum și asupra celui mai mare asortiment de ghete bărbătești, femeiești și de băieți cu cele mai ieftine prețuri.

Comandă din afară cu rambursă; în cas că nu convine, marfa se primesce înapoi.

Totodată atrag atențiunea asupra neîntrecutei mele alifii de bătători și asupra excelentei alifii de degerături.

M. Bachholzky.

Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 24.

[499] 31-52

M. Bachholzky. Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 24.

Chiar acum a eșit de sub tipar

Cuvântări bisericesci

la toate sărbătorile de preste an de

Ioan P. Papiu.

Un volum de preste 24 coale 8° mare, papir fin.

Numele dlui I. Papiu este mult mai bine cunoscut clerului român, decât se fie de lipsă a mai recomandă acest nou product al d-sale. Clerul român a învățat a-i apretul serierile d-sale pentru însemnata lor valoare literară. — Noul tom de predici întrece încă toate volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa — având o notiță istorică-la fiecare sărbătoare, — care arată timpul introducerii, fazele prin care a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sărbătoare.

Prețul unui exemplar cu porto francat e 2 fl. v. a. sau 5 franci — lei n. plătili și în bilete de bancă ori marce poștale.

A se adresa la editura opului

Cancelaria Negruțiu

în Gherla. — Sz-Ujvár.

[568] 11

INSTITUTUL TIPOGRAFIC ÎN SIBIU

recomandă:

Articolul de lege XXI. din anul 1886

DESPRE JURISDICTIUNI,

și articolul de lege XXIII. din anul 1886.

DESPRE PROCEDURA DISCIPLINARĂ.

Cu explicațiuni și notițe de orientare. Prețul 40 cr. v. a.

Nr. 28.506/VI. b.

Ordonanțe ministeriale

pentru introducerea legii comunale

(Art. XXII. din 1886.) Prețul 12 cr. v. a.

Articolul de lege XXII. din anul 1886

DESPRE COMUNE.

Cu explicațiuni și notițe de orientare. Prețul 40 cr. v. a.

Dintre firmele străine sunt reprezentate:

BLÜTHNER, furnisor reg. sās. de curte în Lipsca, (foarte renumit și întrece ori-ce laudă).

C. J. QUANDT, fabricant reg. de pianuri de curte în Berlin, (solid și foarte fin. Adjustarea perfectă).

Fabrica APOLLO, Dresda, (fabricat biniit, foarte ieftin și adjustat încântător).

Dintre fabricile din Viena sunt reprezentate:

HOFMANN, mignon 480 fl., piano scurt 480 fl. v. a. (mare și plăcut la sunet).

BERGER, piano scurt 360 fl., mignon negru 420 fl. v. a.

Pianuri alese

în negustoria de pianuri a lui HELDENBERG

în Sibiu.

Piano scurt, mignon și pianino.

Toate pianurile le furnizez cu mult mai ieftin de cum le poate cumpăra ori-care negustor; procurându-le direct; afară de aceasta cele mai bune alese în fabrici de un om de specialitate, prin urmare nu numai alese prin oare-care pianist bun. Pentru judecarea bunei construcțiuni a unui piano se mai recere pre lungă a sci cânta pe el și alte cunoscințe speciale și experiențe.

Garanța de mai mulți ani se înțelege de sine.

[520] 19

Dintre firmele din Viena sunt reprezentate:

BÖSENDORFER, furnisor de curte, mignon, 7 octave 600 fl., piano de concert 800 fl. v. a. (Cel mai brilliant piano).

SCHWEIGHOFER, fabricant de curte, mignon, 7¹/₂ octave, 650 fl., piano 580 fl. v. a. (Fabricat nobil, cunoscut din vechime).

PROKSCH, pianino 400 fl., piano scurt 480 fl., piano scurt patent 530 fl., mignon 500 fl., negru gravat 580 fl. (Piano de casă fin și plăcut).

POKORNY, (Invățel de a lui Bösendorfer) mignon 450 fl., piano scurt 440 fl. v. a.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvrie 1887.

Table with multiple columns showing train routes and fares between cities like Budapest, Sibiu, and Arad. Includes sub-tables for various lines such as 'Budapesta-Predeal', 'Predeal-Budapesta', etc.

Nota: Numerii încadrați cu linii groase însemnează oarele de noapte.